

50 anys de la manifestació de les pedres,

Terrassa 27 octubre de 2017

Domènec Martínez,
*Espai de la Memòria i dels Valors
Democràtics de Terrassa*

Benvolguda regidora, benvolgudes
amigues i amics, moltes gràcies per la
presència.

vostra

Avui és un dia especial. Memòria, per
vindicar-la, emocions per compartir i defensa de les institucions i del valors democràtics. No és
fàcil!

Anem a pams.

Fa uns mesos presentàvem públicament *L'Espai de Memòria i de Valors democràtics*. Sense
nostàlgia ni melancolia, just al contrari, amb una mirada útil per comprendre millor el temps
present. Amb el legítim orgull de donar a conèixer i *posar en valor* el compromís i la generositat de
les persones, que en condicions molt difícils, es van implicar, en la lluita pels drets socials i la
recuperació de les llibertats democràtiques i nacionals.

Un rescat dels valors i principis democràtics, en uns temps amenaçats per signes d'intolerància,
de xenofòbia i d'altres actituds excloent i sectàries. També per sortir al pas dels intents de
banalització, o millor dit, de manipulació i falsificació històrica. Això que ara es coneix com la *post-
veritat*.

Avui, volem reivindicar amb orgull les dones i homes que van fer de "Terrassa la Roja", un referent
de la resistència contra la dictadura franquista. Aquest indret de la Rambla està carregat de moltes
històries. Algunes tràgiques, com la de *la Riuada del 1962*, cal recordar-ho. Altres històries tenen a
veure amb el toc de pito de les sirenes, el fum de les fàbriques treballant a tot drap, i com a símbol
de lluites obreres, de resistència i de lluita per la dignitat durant la llarga nit de la dictadura. La
manifestació de les bicicletes del 56 o la gran manifestació del *10 de setembre de 1976*, per posar
dos exemples.

Volem que el nostre Ajuntament, com ja ho està fent, s'impliqui en la recuperació i senyalització
d'aquests espais de memòria que han conformat el nostre paisatge i la nostra identitat com a
ciutat. Avui, fem una petjada més en aquest itinerari de la memòria local. Un patrimoni col·lectiu
intergeneracional que cal protegir, ampliar i compartir. Com un element de cohesió social i de
fraternitat.

Anem als fets. El 27 d'octubre de 1967, avui fa 50 anys, va tenir lloc a la nostra ciutat una jornada
de protesta convocada per les Comissions Obreres clandestines, exigint millores en les condicions
salarials, contra l'atur i els expedients de crisi, i per la llibertat de dirigents sindicals (entre ells
Marcelino Camacho) i persones detingudes de Terrassa i Sabadell. Aquesta acció reivindicativa va
ser protagonitzada pel moviment obrer, el moviment veïnal, organitzacions i moviments
antifranquistes i sectors de l'església progressista. Més de cinc-centes persones es van concentrar
portant pancartes i cridant consignes "salaris dignes, llibertat sindical i per la llibertat de les
persones empresonades".

La violenta intervenció de la policia va obligar els treballadors i treballadores a refugiar-se al llarg
de la via entre el pas a nivell de la carretera de Montcada i l'estació, i agafant pedres per defensar-se
de les càrregues policials. Una veritable batalla campal que es va traduir amb un enfrontament i
amb càrregues de gran violència. Ja ho sabeu: dos persones ferides de bala, greus, desenes de
persones ferides i amb contusions de diversa consideració, i més de 60 persones detingudes.

En un dels plafons desplegable, trobareu els seus noms. José López Neiro, el Fèlix, la Maria, entre d'altres. També hi trobareu el nom del Cipriano García, que justament la Fundació que porta el seu nom, de CCOO ens ha facilitat alguns documents gràfics. Crec que val la pena afegir i recordar que Cipriano García, amb moltes pallisses i tortures, i molts anys a la presó, també a La Model, encara que no surt a l'exposició actual, *La Model ens parla*, és una de les persones que a començaments dels anys 60, en plena clandestinitat, va plantejar la necessitat de constituir la **Comissió Obrera Nacional de Catalunya**. Vinculant la lluita social i el moviment obrer a la defensa dels drets nacionals. Allò sí que era èpic i amb sentit de país!

Terrassa, va viure aquella nit una jornada de lluita i de repressió sense precedents, que va afectar, particularment, a persones de Comissions Obreres, del PSUC, de les comunitats cristianes, com la JOC, sacerdots, i d'altres moviments que lluitaven contra la dictadura.

Preparant documentació per aquest acte, algunes persones ens han demanat fotos i imatges gràfiques d'aquelles jornades. No les tenim (les que veieu són dels anys 70/80). No és ociós recordar que fer fotos (i més a més publicar-les) en aquella època era sinònim de consell de guerra i tribunals especials. Fa 50 anys no teníem internet ni càmeres digitals. Sembla impossible! Les càrregues de la policia d'aquell dia, com d'altres manifestacions d'aquell temps no van poder ser enregistrades. Però, per les persones que ho vam viure, van quedar retingudes per sempre a la nostra memòria, i formen part d'aquest distintiu que hem anomenat com ADN de la ciutat: la nostra memòria col·lectiva i el combat per la dignitat.

Avui, 50 anys més tard, 500 persones poden semblar poques. En aquells temps "temps de silenci i de lluita sorda i constant", com ens recordava en Raimon, era una multitud. Prendre partit en la defensa del drets socials i les llibertats democràtiques volia dir ser candidat o candidata a perdre la llibertat, la feina, ser maltractat i torturat. Prendre partit no era cap frivolitat. Els treballadors i treballadores, organitzats a les comissions d'empreses (desafiant les patronals i els seus valedors, el règim franquista) i reunint-se a les assembles de la Font de les Canyes o Can Gonteres, entre d'altres, ho van fer amb totes les conseqüències.

Recordo com ens tremolaven les cames en aquells salts a la Rambla, de vegades desafiant els cavalls. Crits i consignes: salts i campí qui poguï. Molts i moltes de nosaltres teníem menys de 20 anys. De totes les cròniques, les més expressives, les de la mateixa policia "no podemos con ellos, necesitamos refuerzos". Aquell dia, vaig veure caure a terra companys ferits de bala, sang..., i pedres volant des de les vies del tren. I reagrupaments per plantant cara, i més curses. En aquella època feia atletisme i vaig córrer fins al carrer Linneu, perseguit per un grup de policies. La gent a la porta de les cases m'animava, "vinga noi que no t'atrapin!" Portava una carpeta d'apunts de l'escola industrial, horari nocturn, com a coartada.

Per aquesta raó des de *l'Espai de Memòria* hem volgut recuperar aquests fets per tal de rescatar-los de l'oblit. "És sabut que conèixer i difondre la història no és garantia de vèncer les actituds contràries a una convivència en pau i llibertat, però contribueix a consolidar i aprofundir la cultura democràtica i entendre millor el sentit de la tolerància, l'internacionalisme i l'ètica de la solidaritat", tal com ens ho recordava el professor Enric Cama, el mes de juny.

Avui, dia 27 d'octubre de 2017, aquest acte, modest, té una significació molt particular. Memòria, compromís, i defensa dels valors democràtics.

D'una banda per transmetre a les noves generacions i també al conjunt de la nostra societat, un episodi més del que va significar la lluita per la llibertats, i per la justícia social en temps de dictadura. Un temps per no oblidar i perquè no volem que es torni a repetir.

D'altre, per entendre millor que aquests drets i aquestes llibertats no han caigut del cel, ni els han portat els reis, ni tampoc està escrit que siguin per sempre. (Mireu el que està passant a Europa, on les forces d'extrema dreta ocupen més espai als parlaments). Aquests drets i aquestes llibertats, amb totes les mancances i insuficiències, són el resultat de moltes derrotes i també de

molts combats, protagonitzada per gent anònima, les dites classes populars. I cal preservar-les i defensar-les. Formen part de la nostra identitat, cultura i convivència democràtica.

I finalment, perquè cal estar alerta. Davant la vulneració de valors i de principis democràtics, vinguin d'on vinguin, i també de les amenaces latents que poden afectar a les nostres institucions de Govern. Caldrà fer-ho construint espais d'unitat, transversals, on capiguem tots i totes les persones demòcrates, sense exclusions ni sectarismes. Com vam aprendre en la lluita per la llibertat.

Memòria activa també en la defensa dels drets socials, retallats i amenaçats per un pensament únic que genera grans desigualtats. Avui, més que mai, som conscients que les nostres banderes i les nostres utopies, com fa 100 anys, i aniversari de la revolució russa: són molt terrenals: més llibertat, més igualtat i més fraternitat. La lluita continua, Que tinguem sort!

Moltes gràcies. Salut i república!

#terrassatmemoria

50è ANIVERSARI DE LA MANIFESTACIÓ DE LES PEDRES

27 d'octubre, 6 de la tarda
Parc dels Catalans

ACTE DE RECORD
I DESCOBERTA DE LA PLACA
COMMEMORATIVA

Ajuntament de
Terrassa

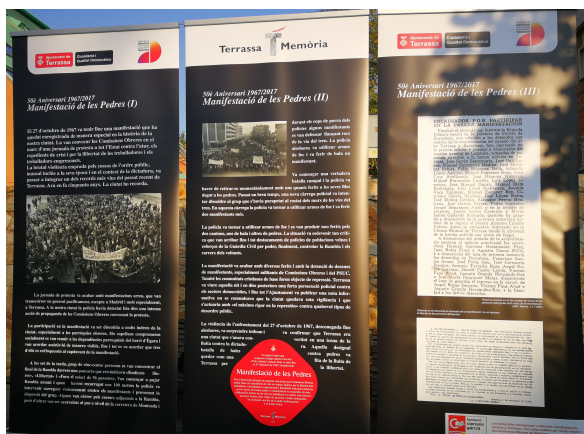
Ciutadania i
Qualitat Democràtica

ESPAI DE LA
MEMÒRIA
ELS VALORS
DEMOCRÀTICS
TERRASSA

Terrassa T Memòria

Interpretació en llengua de signes catalana

Transport públic: Bus 1 2 3 4 5 6 8 9 12 ESTACIÓ RAMBLA.

Una placa recuerda desde ayer “La manifestació de les pedres”

La protesta, en lo que hoy es el Parc dels Catalans, fue un hito antifranquista

Descubrimiento de la placa conmemorativa en el Parc dels Catalans, donde ayer se celebraron los 50 años de la protesta.

Jordi Llorens

Una placa figura desde ayer junto a la que recuerda que el Parc dels Catalans se llama así porque allí, en 1967, se celebró la manifestación de las pedras, un acto institucionalizado por los catalanes de la época. La placa recuerda la “Manifestación de las pedras”, que también fue

de 1967, hace cincuenta años, pero un hito en la lucha contra el régimen de Franco. Vicenç Galland, uno de los manifestantes, descubrió la inscripción conmemorativa una vez en un momento de “lo entre”, dijo Vicenç, con emoción y con orgullo. Contó que corrió muchas veces delante de los

aguarda, la del 27 de octubre de 1967, pero que la manifestación sería un fracaso, hasta que al- guien gritó con voz y empezó la marcha. “Había mucha gente, pero también mucha policía. Y me con- ciencia de que en serio algo trans- giría”, añadió. Y no se lo fue. “Los policías nos atacaron en trun- da”. Ella se salvó, pero sus herma- na y su cultura fueron detenidas en una farmacia.

Cinco años después había orga- nizado una jornada de protesta en toda España. “Como el país, los in- pectores de crisis y por la libertad de religión, cultura, prensa”. Pero apenas hubo alusiones en comu- ni- cación.

En la ciudad reforesta, conoci- da como “Barra la raj”, poblada por la comunidad de inmigrantes de la política y sindical.

A las siete de la tarde de aquel viernes había quinientos personas en el Doré, al final de la Rambla d’Egara, detrás de una pantalla con el nombre de “Solidaritat Obrera”, a “libertat” y a la necesidad de al- milar “el valor de 90 pesetas”.

La marcha comenzó, pero no más de cien metros. Según los histo- radores Miquel Marqués, Lluís Planas y Jordi Llorens, la Pa- rta Armada cargó con sus gases y los manifestantes se dispersaron. Algunos agitaron piedras de la vía del tren y los arrojaron a los a- gresores. Estos dispersaron. Hubo heridos de bala. Desencantados, mien- tras del fogu de Memòria, recordo que se registraron las víctimas por arma de fuego.

DETENIDOS

Los detenidos persiguieron y la cal- ma no se restableció hasta las 9.30 de la noche. Se desmantelaron las redadas. Hubo 65 personas deteni- das. Un informe posterior dijo la- ra de arrestados en veintidós, tres de ellos curtos. Los detenidos fueron 22 horas incomunicados en la detención de Val Llobregat y fue- ro ingresados en prisión. Los tres detenidos fueron incluidos en es- tablecimientos religiosos.

Después Manel Marqués fue heri- da a quince en aquella época se- ñaló en una fecha muy difi- cil. El historiador Manel Marqués llamó a los perpetrados “a un grupo menor poder” y Enrique Reder- rera, secretario general del CCXXI en el Vallès Occidental, manifestó lo “al respecto” al compromiso y el va- lor de quienes se fueron movien- do en las duras condiciones. La cen- sura de la historia.